

Campylopus schimperi

Fjällnervmossa

Klass: Bryopsida (egentliga bladmossor), **Ordning:** Dicranales, **Familj:** Leucobryaceae, **Släkte:** *Campylopus* (nervmossor), **Art:** *Campylopus schimperi* - fjällnervmossa Milde **Synonymer:**

Kännetecken

Arten växer i upp till 5 cm höga, ofta välvda, kompakta och gulgröna tuvor. Skotten är rikligt försedda med brunt ludd av rhizoider. Bladen är 3-4 mm långa, upprätta, från en oval bas jämnt, långt och smalt tillspetsade. I själva spetsen finns enstaka, små tänder. Nerven är, liksom hos andra arter i släktet, mycket bred och fyller ut större delen av bladbasen, men saknar band av stereider. Bladskivan når åtminstone ovanför mitten på bladet. Kapslar är inte kända från Norden. Specialiserad vegetativ förökning är vanlig och sker genom avbrutna skottspetsar eller smala, flagellika, kortbladiga grenar i toppen av skotten.

Fjällnervmossa liknar något grusnervmossa *C. subulatus*, men bladskivans övre celler är mer långsmala, nervens undersida helt slät och tuvorna mycket täta.

Utbredning och status

Artens utbredning är västlig och samtidigt arktisk-alpin. Den är påträffad på endast en lokal i Sverige - i Lule lappmark. Liksom övriga arter i släktet är fjällnervmossa beroende av ett fuktigt klimat; växtbetingelserna för den finns därför endast inom delar av fjällvärlden med extremt hög nederbörd. I Norge finns ett flertal lokaler från havsnivå upp till 1 400 m ö.h. Fjällnervmossa förekommer även på Island med ett flertal stora förekomster på lägre höjd över havet, samt på Svalbard. Utanför Norden finns arten på Irland, i Skottland, Alperna, Pyrenéerna och Kaukasus. Utanför Europa tillkommer Himalaya, de arktiska och alpina delarna av Nordamerika samt Grönland. Därtill är enstaka fynd uppgivna från alpina zoner i Mexiko och Venezuela.

Ekologi

Fjällnervmossa växer på den svenska lokalen på lodräta bergväggar av silikatsten. På de norska och isländska lokalerna växer den även på humushaltig jord. Arten tycks i Nordeuropa sky kalk, men uppgifter från östra Asien antyder att arten där kan växa på kalkrika underlag.

Hot

Den svenska lokalen ligger visserligen i en nationalpark, men förekomsten är mycket liten och hotas främst av slumpfaktorer, exempelvis extremt väder. Dessutom kan anläggandet av nya leder och övernattningskojor påverka förekomsten negativt.

Åtgärder

Ett återbesök till växtplatsen bör ske snarast. Om arten finns kvar bör berörda myndigheter informeras så att de kan bevaka att inga ingrepp sker nära eller på lokalen.

Övrigt

Utländska namn - NO: Filtsåtemose, IS: Deigluburst, GB: Schimper´s Swan-neck.

Etymologi: *schimperi* (lat.) = efter Wilhelm Philipp Schimper (1808-1880), tysk bryolog som var författare till många mossfloror.

Uttal: [Kampýlopus schimpéri]

KEY FACTS Schimper´s Swan-neck Moss. Shoots up to 5 cm long, forming compact, often domed, yellowish-green, tomentose tufts. Nerve very stout, stereids absent. Capsules unknown in the Nordic countries. Vegetative propagation by caducous shoot tips or flagelliform branches in upper part of shoots. - Found at the Swedish sites on vertical siliceous rock faces, in Norway and Iceland also on humus-rich soil. A species with a western and arctic-alpine distribution, in Sweden known only from one locality in the northernmost region. In Norway occurring from sea level to an altitude of 1,400 m. Also found in Iceland and Svalbard.

Litteratur

Hallingbäck, T. 2006. *Campylopus schimperi* fjällnervmossa s. 385. I: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. [AJ 6-23], Bladmossor. Sköldmossor - blåmossor : Bryophyta : Buxbaumia - Leucobryum. Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala.

Størmer, P. 1969. *Mosses with a Western and Southern Distribution in Norway*. Oslo, Bergen & Tromsø.

Författare

Tomas Hallingbäck 1998. Rev. Tomas Hallingbäck 2006. uppdaterad 2010, 2016.